

HOMO SOVIETICUS

Paruošė:

Kristupas Vaičius

Justė Janulionytė

Iveta Kudarauskaitė

Juozas Bagdanavičius

IID

Turinyys:

- ☞ Homo Sovieticus
- ☞ Bruožai
- ☞ Formavimas
- ☞ Formavimo priemonės
- ☞ Glavlitas
- ☞ Lengviausia valdyti nugirdytą tautą
- ☞ Sovietinė propaganda

Homo Sovieticus

☞ **Homo sovieticus** (*sovietinis žmogus*) - žmogus, prisitaikęs prie komunistinio režimo, tarybinio mąstymo aplaužytas buvusios Sovietų Sąjungos pilietis.

Homo Sovieticus formavimas

- ☞ Propaganda, kryptingas švietimas, meno, kultūros, žinių cenzūra, kryptingai atrinkta ir visais įmanomais būdais visuomenei brukama produkcija, represinis mechanizmas - pagrindiniai įrankiai homo sovieticus formuoti.

- ☞ Maždaug XX a. 7-ame dešimtmetyje subrendo komunistinės mokyklos, komunistinės ir totalitarinės aplinkos išauklėta karta.
- ☞ Šiai kartai lietuviybė, nacionalinės vertybės, krikščioniškoji moralė buvo perduodama tik išdrįsusių tai padaryti tėvų ar senelių.
- ☞ Perduodamos žinios buvo ribotos. Busimosios kartos susipažinti su tikrąja Lietuvos istorija, krikščionybe, Lietuvos nacionaline ir politine tradicija turėjo dar mažiau galimybių.
- ☞ Situaciją gelbėjo tik disidentų, dvasininkų veikla, išeivijos pastangos, Amerikos balsas, Laisvosios Europos radijas.

Homo Sovieticus bruožai

- ❧ Iniciatyvos trūkumas, vengimas prisiimti atsakomybę;
- ❧ Abejingumas bendram turtui, smulkios vagystės darbe asmeniniam naudojimui, pasipelnimui;
- ❧ Paklusnumas, pasyvus priėmimas visko, ką tik vyriausybė paliepia;
- ❧ Polinkis žemintis prieš tuos, kurie galingi;
- ❧ Homo sovieticus neegzistuoja nematomi dalykai - tai, ką mato homo sovieticus, jam nenurodo į nieką kitą.

„Jie vaidina, kad mums moka, o mes apsimetam, kad dirbam“

Formavimo priemonės

- ☞ Buvo masiškai naikinami istorijos ir kultūros paveldo objektai ir keičiami Lietuvai svetimais, siekiant performuoti tautos istorinę sąmonę.
- ☞ Mokslo ir mokymo įstaigose, darbo kolektyvuose buvo diegiamos svetimos, marksizmo-leninizmo pažiūromis grįstos dorovės ir etikos normos.
- ☞ Apribota tikėjimo laisvė, o svarbiausios tradicinės krikščioniškosios ir valstybinės šventės keičiamos dirbtinėmis „tarybinės liaudies“ manifestacijomis.
- ☞ Įvesta griežta cenzūra, o visuomenė kuo labiau atribota nuo išorinių Vakarų įtakų.
- ☞ Už viso šito stovėjo totalitarinis represinis aparatas, kuris iš kiekvieno asmens reikalavo besąlyginio lojalumo.

Lengviausia valdyti nugirdytą tautą

- ❧ Tokiu principu vadovavosi ne tik SSRS, bet ir Rusijos imperija XVIII-XIX a.
- ❧ Dar vienas homo sovieticus bruožas - polinkis gerti daug, nuolatos.

Sovietinė propaganda

Sovietinė propaganda buvo neatsiejama priemonė masių kontrolei. Ji ypač pasitarnavo homo sovieticus formavimui.

Glavlitas

☞ **Glavlitas** - pagrindinė cenzūros įstaiga SSRS, Vyriausioji literatūros ir leidybos reikalų valdyba.

Menininkai, norėdami nevaržytai reikšti mintis, turėjo imtis įvairių meninės raiškos priemonių vartojimo. Ši taktika pasirodė sunkiai įkandama cenzoriams.

Naudojamos priemonės:

- Alegorijos, parabolės;
- Simbolizmas;
- Asociacijos, užuominos;
- Nutylėjimai, pauzės.

Šaltiniai

- ⌘ http://lt.wikipedia.org/wiki/Homo_sovieticus
- ⌘ http://en.wikipedia.org/wiki/Homo_Sovieticus
- ⌘ <http://lzinios.lt/lzinios/Gimtasis-krastas/ekspozicijai-homo-sovieticus-truksta-0-4-mln-euru/197724>
- ⌘ <http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2006-01-11-zigmas-vitkus-homo-sovieticus/5569>
- ⌘ <http://rokiskis.popo.lt/2011/12/21/septyni-komunizmo-stebuklai-paradigmos-pokytis-ir-prasme-is-konteksto/>
- ⌘ <http://genocid.lt/centras/lt/1132/a/>
- ⌘ <http://www.ziniuradijas.lt/naujiena/2014/11/06/kas-tas-homo-sovieticus/38685>
- ⌘ <http://www.unian.info/politics/1009521-the-rise-and-decline-of-homo-sovieticus.html>
- ⌘ <http://www.economist.com/node/21541444>
- ⌘ „Prieš egzaminą. Istorija“ Jūratė Litvinaitė

Ačiū už dėmesį

